

11. 8. 2006

ID: 42571

Náležitosti žaloby

Žaloba nemusí obsahovat všechna úplná tvrzení, ze kterých soud vychází při dokazování a rozhodnutí o věci samé, nýbrž jen taková tvrzení o rozhodných skutečnostech, kterými je vymezen skutkový děj tak, aby soud věděl, co má projednat a o čem má rozhodnout.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 1200/2003, ze dne 28.7.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce P. Ž., zastoupeného, advokátem, proti žalovanému J. H., zastoupenému, advokátem, o zaplacení 300.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 14 C 74/2001, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 18. července 2003, č.j. 30 Co 366/2003-52, tak, že usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 15. dubna 2003, č.j. 14 C 74/2001-45, a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 18. července 2003, č.j. 30 Co 366/2003-52, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Děčíně rozsudkem ze dne 11. října 2001, č.j. 14 C 74/2001-13, zamítl žalobu o zaplacení 300.000,- Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci usnesením ze dne 27. června 2002, č.j. 30 Co 205/2002-36, k odvolání žalobce zrušil zamítavý rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Vytkl mu, že ačkoli žaloba neobsahovala vyličení rozhodujících skutečností, nevyzval žalobce postupem dle § 43 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) k odstranění jejich vad a rozhodl na základě neúplné žaloby, čímž se dopustil vady řízení. Odvolací soud konkrétně poukázal na nesrozumitelnost žaloby pro rozpor mezi vyličením rozhodujících skutečností a žalobním požadavkem ve výši 300.000,- Kč, v důsledku čehož nebyl předmět řízení dostatečně určitě vymezen. Další vadu žaloby spatřoval v tom, že v ní nebylo uvedeno, od jakého data je úrok z prodlení požadován.

Soud prvního stupně poté, kdy vyzval žalobce postupem dle § 43 odst. 1 o. s. ř. k doplnění žaloby a žalobce nevyličil všechny skutkové okolnosti natolik úplně, aby z jejich souhrnu vyplynulo, o jaký právní poměr svůj žalobní nárok opírá (právní důvod žaloby), usnesením ze dne 15. dubna 2003, č.j. 14C 74/2001-45, žalobu pro neodstranění jejich vad odmítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Odvolací soud usnesením ze dne 18. července 2003, č.j. 30 Co 366/2003-52, potvrdil usnesení soudu prvního stupně ve výroku o odmítnutí žaloby (bod I. výroku) a změnil ho ve výši nákladů řízení přiznaných žalovanému vůči žalobci (bod II. výroku). Dále rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (bod III. výroku). Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že podáním ze dne 4. prosince 2002, kterým žalobce reagoval na výzvu soudu prvního stupně k odstranění vad žaloby, k odstranění její nesrozumitelnosti nedošlo, neboť z podaného vyjádření není zřejmé, na základě jakého důvodu se žalobního nároku domáhá. Žalobce sice vysvětlil, že částku 300.000,- Kč požaduje na základě dohody sjednané se žalovaným pro případ, že žalovaný neuhradí za žalobce dlužné sociální a nemocenské pojištění ve výši 130.000,- Kč v souvislosti s předáním výroby zámkové dlažby v B., v závěru svého podání však uvedl, že žalovaný od dohody odstoupil. Jestliže sám žalobce tvrdí, že ze strany žalovaného došlo k odstoupení od sjednané dohody, není zřejmé, na základě jakého důvodu žalobce po žalovaném úhradu částky 300.000,- Kč požaduje. Za této situace postupoval soud prvního stupně správně, jestliže podání žalobce odmítl. Odvolací soud v odůvodnění dovoláním napadeného usnesení dále konstatoval, že žalobce ani v podaném odvolání neuvedl taková tvrzení, která by vadu žaloby odstranila, neboť v něm pouze setrval na shora uvedeném vyjádření. Jelikož do doby jeho rozhodování k odstranění vad žaloby nedošlo, usnesení soudu prvního stupně ve výroku o odmítnutí podání, kterým se zahajuje řízení, potvrdil a změnil ho ve výši přiznaných nákladů řízení s ohledem na zjištěné pochybení soudu prvního stupně při vyčíslení nákladů řízení.

Usnesení odvolacího soudu výslovně v celém rozsahu napadl žalobce dovoláním, jehož přípustnost opřel o ustanovení § 239 odst. 3 občanského soudního řádu a důvodnost o nesprávné právní posouzení věci podle

ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Tohoto pochybení se podle dovolatele dopustil odvolací soud konkrétně tím, že nepojal jako jeden z důkazů existenci ústní dohody uzavřené mezi účastníky, a to na základě jeho prohlášení s odkazem na řízení tamního soudu v Děčíně sp. zn. 14 C 66/98, v němž žalovaný její existenci potvrdil. Dále namítl, že soud nevyhověl jeho návrhu na provedení důkazu spisem tamního soudu v uvedené jiné věci a že nebylo přihlédnuto k jeho tvrzení o neukončení dohody. Dovolatel snesl argumenty na podporu svého tvrzení, že k jednostrannému ukončení dohody uzavřené mezi účastníky ze strany žalovaného nemohlo dojít. Možnost odstoupení od uzavřené dohody nebyla sjednána a naopak bylo sjednáno alternativní plnění pro případ jejího neplnění žalovaným. Žalovaný od smlouvy odstoupit nemohl, neboť to byl právě on, kdo podle uzavřené dohody svoji povinnost nesplnil. Odstoupit od smlouvy mohl pouze žalobce, což však neučinil.

Dovolatel vytkl pochybení i soudu prvního stupně. Ačkoli bylo soudu od počátku řízení zřejmé, že podání žalobce trpí vadou a je tak možné vydat rozhodnutí procesní povahy dle § 43 odst. 2 o. s. ř. a žalobci vrátit i soudní poplatek, soud prvního stupně takto nepostupoval. Namísto toho nařídil ve věci samé nadbytečná jednání a žalovanému tak přiznal náhradu nákladů, které by při řádném vedení řízení nevznikly. A jestliže soud prvního stupně začal ve věci jednat, měl žalobce ve smyslu § 118a o. s. ř. poučit a v případě jeho nečinnosti žalobu zamítnout, a nikoli postupovat dle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř., které se podle dovolatele týká pouze přípravného řízení a které by tak po zahájení jednání ve věci samé nemělo být uplatňováno.

Dovolatel, namítaje porušení svého práva jako účastníka řízení na vedení spravedlivého procesu, navrhl, aby dovolací soud před rozhodnutím o dovolání odložil vykonatelnost napadeného rozhodnutí a aby usnesení odvolacího soudu v celém rozsahu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Jelikož řízení před soudem prvního stupně bylo zahájeno po 1. lednu 2001, uplatní se pro dovolací řízení - v souladu s body 1., 15. a 17., hlavy I., části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném od 1. ledna 2001.

Dovolání proti prvnímu bodu výroku usnesení odvolacího soudu je v dané věci přípustné podle § 239 odst. 3 o. s. ř. a je i důvodné.

Podle ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání, přičemž vzhledem k přípustnosti podaného dovolání je dovolací soud povinen přihlédnout též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečností), jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), i když nebyly v dovolání uplatněny. Jelikož tyto vady dovolatel nenamítal a z obsahu spisu se ani nepodávají, přezkoumal Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu z důvodu uplatněného dovolatelem.

Z obsahu dovolání lze dovodit, že dovolací argumenty žalobce jsou v rámci uplatněného dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. kritikou právního závěru odvolacího soudu o neprojednatelnosti žaloby pro její nesrozumitelnost, k čemuž odvolací soud dospěl při řešení procesní otázky (otázky náležitosti žaloby) pro rozpor mezi vylíčením rozhodujících skutečností a žalobním požadavkem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Obsahové náležitosti žaloby vymezuje ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř. tak, že žaloba musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z ní patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů musí návrh dále obsahovat identifikační číslo právnické osoby, identifikační číslo fyzické osoby, která je podnikatelem, popřípadě další údaje potřebné k identifikaci účastníků řízení.

Ve shodě s výkladem podávaným právní teorií i soudní praxí se rozhodujícími skutečnostmi ve smyslu ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř. rozumějí údaje, které jsou zcela nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Žalobce musí v návrhu uvést takové skutečnosti, kterými vylíčí skutek (skutkový děj), na jehož základě uplatňuje svůj nárok, a to v takovém rozsahu, který umožňuje jeho jednoznačnou individualizaci (shodně též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. května 1996, sp. zn. 2 Cdon 245/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 1, ročník

1998, pod číslem 4), tj. nemožnost záměny s jiným skutkem. Právní charakteristiku skutku (tzv. právní důvod žaloby) není povinen v návrhu uvádět. Vylíčení rozhodujících skutečností slouží k vymezení předmětu řízení po skutkové stránce a k jeho identifikaci umožňující odlišení od předmětů jiných řízení. Tentýž předmět řízení je ve smyslu ustanovení § 83 o. s. ř. upravujícího překážku litispendence (věci zahájené) a ve smyslu ustanovení § 159 odst. 3 o. s. ř. upravujícího překážku rei iudicatae (věci pravomocně rozhodnuté) dán tehdy, jestliže tentýž nárok nebo stav vymezený žalobním petitum vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn, tedy ze stejného skutku. I s ohledem na nutnost posouzení, zda se nejedná o tentýž předmět řízení a nejsou tudíž dány uvedené překážky řízení, musí předmět řízení splňovat všechny náležitosti předepsané v § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 o. s. ř.

Neuveďte-li žalobce v žalobě všechna potřebná tvrzení, významná podle hmotného práva, nejde o vadu žaloby, která by bránila pokračování v řízení (§ 43 odst. 2 o. s. ř.), jestliže v ní vylíčil alespoň takové rozhodující skutečnosti, kterými byl vymezen předmět řízení po skutkové stránce (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. října 2002, sp. zn. 21 Cdo 370/2002, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2002, pod číslem 209); povinnost tvrzení může být splněna i dodatečně. Vylíčení rozhodujících skutečností pak může mít - zprostředkovaně - původ i v odkazu na listinu, kterou žalobce (coby důkazní materiál) připojí k žalobě a na kterou v textu žaloby výslovně odkáže (shodně uzavřel Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 15. května 1996, sp. zn. 3 Cdo 370/96 a dále v rozsudku ze dne 30. ledna 2003, sp. zn. 29 Cdo 1089/2000, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 2, ročník 2003, pod číslem 35).

Podle ustanovení § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jsou účastníci řízení k dosažení jeho účelu povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti; neobsahuje-li všechna potřebná tvrzení žaloba (návrh na zahájení řízení) nebo písemná vyjádření k ní, uvedou je v průběhu řízení.

V návrhu na zahájení řízení jde o zásadní určení skutku tak, aby žaloba byla projednatelná, tj. že skutkový děj je nezaměnitelně vymezen rozhodujícími skutečnostmi. Povinnost účastníka uložená mu ustanovením § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř. se tedy týká všech významných skutečností pro rozhodnutí ve věci. Nedostatek náležitostí žaloby brání jejímu věcnému projednání a pokračování v řízení, neobsahuje-li vylíčení rozhodujících skutečností nebo je-li vylíčení těchto skutečností natolik neúplné, neurčité nebo nesrozumitelné, že nelze bez dalšího stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení, nebo je-li mezi tvrzenými skutečnostmi a žalobním petitum logický rozpor.

Ustanovení § 43 o. s. ř. pak určuje, že předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (odstavec 1). Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník poučen (odstavec 2).

V projednávané věci spočívá napadené rozhodnutí na závěru, že žalobce svým podáním ze dne 4. prosince 2002, kterým reagoval na výzvu soudu prvního stupně k odstranění vad žaloby (ani v podaném odvolání), její nesrozumitelnost neodstranil, neboť žalobcem podané zdůvodnění jeho žalobního požadavku ve výši 300.000,- Kč je v rozporu s další jeho informací, že žalovaný od dohody uzavřené se žalobcem odstoupil.

Z žaloby (č.l. 1 spisu) se podává, že se jí žalobce domáhal žalobního nároku ve výši 300.000,- Kč na základě tvrzení, že žalovaný nedodržel dohodu, kterou mezi sebou uzavřeli v souvislosti s převodem výrobní zámkové dlažby žalovanému. V ní se podle vyjádření žalobce žalovaný zavázal uhradit za uvedený převod za žalobce dlužné sociální a nemocenské pojištění za zaměstnance výrobní ve výši 130.000,- Kč. Jelikož však tak žalovaný neučinil, musel žalobce uhradit vzniklý dluh sám a je proto na místě, aby mu žalovaný uhradil hodnotu převzaté výrobní ve výši 300.000,- Kč. V první části žaloby pak vysvětlil, jak k výši tohoto svého žalobního požadavku dospěl. Uvedl, že ji tvoří částka 100.000,- Kč jím vynaložená na nákup technologie pro výrobu zámkové dlažby, částka 10.000,- Kč za pořízený vibrační stůl, částka 10.000,- Kč za koupený vyklepávací stroj a zbývající částka 180.000,- Kč za žalovaným převzaté zásoby vyrobené dlažby.

Z usnesení ze dne 20. listopadu 2002 (č.l. 41 spisu) se podává, že soud prvního stupně pro nesrozumitelnost žaloby z důvodu rozporu mezi vylíčením rozhodujících skutečností a žalobním požadavkem na zaplacení 300.000,- Kč žalobce vyzval, aby svůj žalobní návrh opravil a současně ho poučil, jak má toto doplnění provést. Uložil mu, aby uvedl takové skutečnosti, kterými bude vylíčen skutek (skutkový děj), na jehož základě je uplatňován nárok, a to v takovém rozsahu, aby byla umožněna jeho jednoznačná individualizace.

V přípisu ze dne 4. prosince 2002 (č.l. 42 spisu), kterým žalobce reagoval na výzvu soudu prvního stupně k

odstranění vad žaloby, se žalobce mimo jiné odvolal na ústní dohodu o předání výroby zámkové dlažby žalobcem žalovanému, kterou mezi sebou uzavřeli. Uvedl, že si v této dohodě dojednali podmínky, za nichž tak učiní – žalovaný uhradí za žalobce dlužné sociální a nemocenské pojištění ve výši 130.000,- Kč, žalobce ponechá ve výrobně zásoby zámkové dlažby v hodnotě 180.000,- Kč a dále vibrační a vyklepávací stroj, oba v hodnotě po 10.000,- Kč a nebude po žalovaném požadovat částku 100.000,- Kč vynaloženou za účelem nákupu technologie výroby zámkové dlažby. V rámci této dohody současně sjednali, že pokud žalovaný dlužnou částku neuhradí, je povinen zaplatit žalobci celých 300.000,- Kč. Žalovaný však přes urgence žalobci částku 130.000,- Kč nezaplatil a s odstoupením od uzavřené dohody žalobce neseznámil; o tomto odstoupení se žalobce dověděl až v průběhu soudního řízení probíhajícího v jiné věci.

V odvolání (č.l. 48 spisu) proti usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí žaloby žalobce namítl, že ve svém podání ze dne 4. prosince 2002 uvedl rozhodující skutečnosti nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Podle jeho názoru je právní důvod žaloby zřejmý; jedná se o alternativní plnění z dohody sjednané mezi účastníky pro případ jejího neplnění žalovaným a zažalováno bylo poté, kdy žalovaný dohodu neplnil a odstoupil od ní.

Se závěrem odvolacího soudu o neprojednatelnosti žaloby pro její nesrozumitelnost dovolací soud nesouhlasí. Soudy obou stupňů pominuly, že žaloba nemusí obsahovat všechna úplná tvrzení, ze kterých soud vychází při dokazování a rozhodnutí o věci samé, nýbrž jen taková tvrzení o rozhodných skutečnostech, kterými je vymezen skutkový děj tak, aby soud věděl, co má projednat a o čem má rozhodnout.

Jak vyplývá ze shora uvedeného, žalobce ve svém žalobním návrhu ve spojení s podáním ze dne 4. prosince 2002, kterým reagoval na výzvu k odstranění vad žaloby, jakož i s odvoláním proti usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí žaloby, uvedl údaje v takovém rozsahu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Vysvětlil, na základě čeho se žalobního nároku ve výši 300.000,- Kč domáhá, jakož i provedl specifikaci této částky. Dovolací soud nesouhlasí s odvolacím soudem, že v důsledku tvrzení žalobce o odstoupení žalovaného od dohody, o níž svůj žalobní nárok opřel, je žaloba neprojednatelná pro její nesrozumitelnost. Případně další odvolacím soudem postrádané vyjasnění toho, z jakého důvodu se žalobce, vzhledem k svému tvrzení o odstoupení žalovaného od uzavřené dohody, svého žalobního nároku domáhá, nemá za následek neprojednatelnost žaloby, ale může být právně významné až při rozhodování o věci samé.

Lze tak uzavřít, že v důsledku nesprávné aplikace ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř. právní posouzení věci odvolacím soudem co do závěru, že byly splněny podmínky pro odmítnutí žaloby, neobstojí a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn právem.

Jako nedůvodnou pak dovolací soud posoudil tu námitku dovolatele, kterou vytýkal soudu prvního stupně nehospodárnost řízení. V této souvislosti pokládá dovolací soud za nutné poznamenat, že ustanovení § 118a odst. 1 o. s. ř. dává soudu možnost kdykoli v průběhu jednání vyzvat účastníka k doplnění svých tvrzení, pokud se ukáže, že nevylicil všechny rozhodné skutečnosti nebo že je uvedl neúplně. V takovém případě potom soud postupuje postupem podle ustanovení § 43 o. s. ř., které se tak, oproti mínění dovolatele, uplatňuje v průběhu celého řízení.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení odvolacího soudu (včetně závislých obou výroků o nákladech řízení) zrušil; jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, 3 a 6 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výděлку \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)